

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 4 1 5 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitsna pola 2

Obča geografija – Geografija Slovenije

Ponedeljek, 3. junij 2024 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitsni poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitsna pola vsebuje 24 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. V ustrezna polja v križanki vpisite vrsto turizma, ki jo prikazujejo slike 6 in 7 v barvni prilogi.

Navpično 1: slika 6

Vodoravno 2: slika 7

1

T U R I Z E M

?

(2 točki)

2. Zaradi dohodka iz turizma se gospodarstvo hitreje razvija. Opišite še eno pozitivno posledico turizma na gospodarstvo in eno negativno posledico, ki jo, poleg onesnaževanja, turizem povzroča okolju.

Pozitivna posledica (gospodarstvo): _____

Negativna posledica (okolje): _____

(2 točki)

M 2 4 1 5 0 1 1 2 0 5

3. Pred vsako trditvijo napišite, ali se nanaša na železniški, cestni ali vodni promet.

_____ Zaradi dviga osebnega standarda v manj razvitih državah so se povečali negativni učinki na okolje.

_____ V razvitih državah (predvsem na Japonskem in v Franciji) so ga začeli uvajati oziroma posodabljati za premagovanje večjih razdalij za potnike.

_____ Za okolje je problematičen predvsem zaradi širjenja tujerodnih in invazivnih rastlinskih vrst po svetu.

(2 točki)

4. Pojasnite vpliv cestne infrastrukture na suburbanizacijo.

(2 točki)

5. S slike 8 v barvni prilogi, ki prikazuje delež urbanega prebivalstva po svetu, izpišite delež urbanega prebivalstva v Saudovi Arabiji in pojasnite vzrok za razliko v deležu urbanega prebivalstva med Saudovo Arabijo in Indijo.

Delež urbanega prebivalstva v Saudovi Arabiji: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Obkrožite veliko slovensko pokrajinsko enoto (makroregijo), v kateri je največ melišč, in kamnino, ki je najbolj zastopana v grušču teh melišč.

VELIKA SLOVENSKA POKRAJINSKA ENOTA:

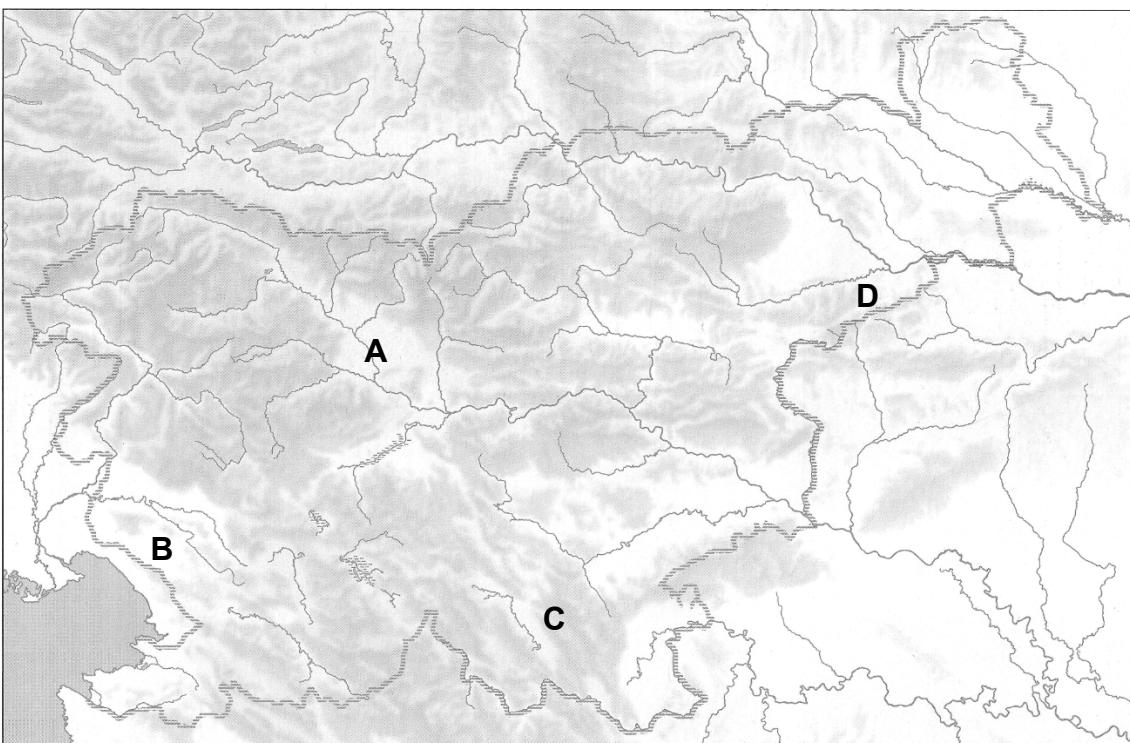
Predalpske pokrajine Dinarskokraške pokrajine Alpske pokrajine Obpanonske pokrajine

KAMNINA:

dolomit granodiorit apnenec lapor

(2 točki)

7. S pomočjo slike 1 dopolnite povedi.

Slika 1

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

Pojav, prikazan na sliki 9 v barvni prilogi, je najpogosteje v pokrajini, ki je na sliki 1 označena s črko _____.

Na območju, ki je na sliki 1 označeno s črko B, glede na nastanek prevladuje

_____ tip reliefsa.

Mezozojske kamnine gradijo območji, ki sta na sliki 1 označeni s črkama _____ in _____.

(3 točke)

M 2 4 1 5 0 1 1 2 0 7

8. Visoke dinarske planote celinske Slovenije so redko poseljene. Imenujte reliefno obliko v tej pokrajini, kjer je poselitev najgostejša, in pojasnite vzrok za gostejšo poselitev.

Reliefna oblika: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

9. Izmed treh napisanih višinskih pasov v Sloveniji obkrožite tistega, v katerem je največ površja, ki je na sliki 10 v barvni prilogi prikazano z rumeno barvo, ter pojasnite, kako je relief v teh pokrajinah vplival na kmetijstvo.

NADMORSKA VIŠINA: od 100 m do 300 m od 301 m do 500 m od 501 m do 700 m

Pojasnitev: _____

(3 točke)

Slovenija 2

10. Med naštetimi kraji obkrožite tri kraje z rudarsko tradicijo.

Vipava Trbovlje Trebnje Idrija Velenje

(2 točki)

11. Na sliki 2 v ustrezni okvirček vpišite črko posameznega energetskega objekta.

- A hidroelektrarna Fala
 - B jedrska elektrarna Krško
 - C hidroelektrarna Doblar

Slika 2

(Prirejeno po: www.drustvo-dugs.si/zemljevidi/. Pridobljeno: 6. 10. 2021.)

(2 točki)

12. Imenujte dva razmestitvena dejavnika, ki sta poleg razpoložljive energije in prometne dostopnosti vplivala na razvoj industrije v Velenjski kotlini.

2 _____

2 _____
(2 točki)

(2 točki)

13. Ena večjih industrijskih pridobitev v Sloveniji po letu 2015 je nova lakirnica avstrijsko-kanadskega proizvajalca Magna, ki so jo postavili v Hočah na Dravsko-Ptujskem polju. Opišite eno prednost in eno slabost te lokacije za lakirnico.

Prednost: _____

Slabost: _____

(2 točki)

14. Termoelektrarna Šoštanj je ob zadnji prenovi (gradnja bloka 6) veliko sredstev vložila tudi v zmanjšanje negativnih okoljskih vplivov. Pojasnite, zakaj ji kljub vloženim sredstvom po letu 2030 grozi zaprtje.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

15. Imenujte geološko dobo, v kateri so zunanje sile najbolj preoblikovale pokrajino, prikazano na sliki 11 v barvni prilogi. Imenujte reliefno obliko, ki je poleg jezerske kotanje posledica tega preoblikovanja.

Geološka doba:

Reliefna oblika:

(2 točki)

16. Imenujte terciarno dejavnost, ki je najpogostejsa dopolnilna dejavnost za prebivalce v naselju, prikazanem na sliki 3, ter opišite pozitiven vpliv te dejavnosti na razvoj pokrajine.

Slika 3

(Vir: <https://solabovec.si/sites/default/files/osbovec-geografija-1483.pdf>. Pridobljeno: 13. 9. 2021.)

Terciarna dejavnost:

Opis: _____
(2 točki)

17. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Severovzhodnem predalpskem hribovju.

- A Zaradi neprepustne podlage magmatskih in metamorfnih kamnin so se na Pohorju izoblikovala barja z jezeri.
 - B Po hribovju poteka del razvodnice med porečjema Savinje in Drave.
 - C Dravska dolina je zaradi vrezanosti v trde kamnine in ozkosti primerna za gradnjo hidroelektrarn, ki imajo največji hidroenergetski potencial pozimi.
 - D Veliko delovnih mest so pokrajini prinesli rudnik rjavega premoga, rudnik svinca in cinka ter železarna na Ravnah.

(2 točki)

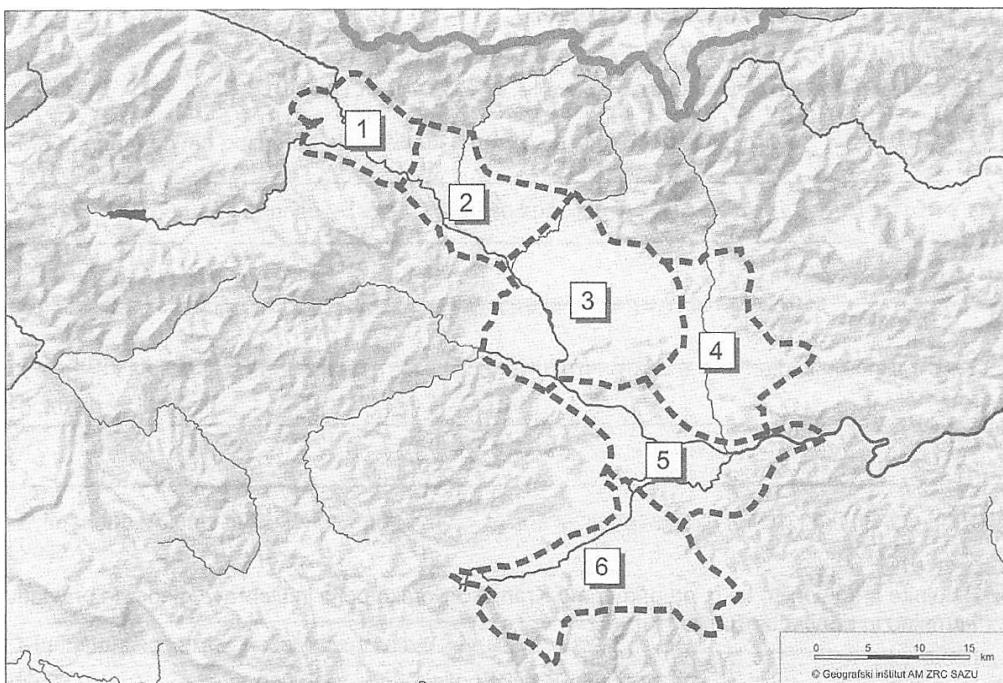

M 2 4 1 5 0 1 1 2 1 1

18. S pomočjo slike 10 v barvni prilogi pojasnite vpliv kamnin na razlike v reliefu med vzhodnim in zahodnjim delom Zahodnega predalpskega hribovja.

(2 točki)

19. Na sliki 4 so s številkami označene pokrajine v Ljubljanski kotlini. Imenujte eno pokrajino v Ljubljanski kotlini, ki ima velik delež njivskih površin, in pojasnite vpliv ene izmed lastnosti prsti na prevladujočo rabo tal v tektonsko najmlajši pokrajini Ljubljanske kotline.

Slika 4

(Prirejeno po: Dervarič, M., in drugi, 2005: Geografija na maturi: vzorci maturitetnih pol, str. 182. Rokus. Ljubljana)

Pokrajina: _____

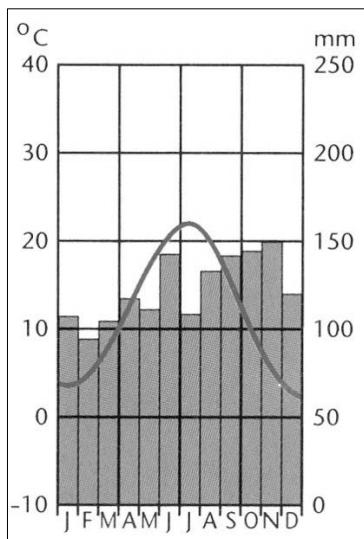
Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

20. Klimogram na sliki 5 prikazuje podnebne značilnosti enega od krajev v Sloveniji. Imenujte podnebni tip, ki ga prikazuje klimogram, in napišite januarsko izotermo, ki omejuje razširjenost tega podnebja v Sloveniji.

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

Podnebni tip: _____

Januarska izoterma:

(2 točki)

21. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Brkini so hribovje iz apnenca.
 - B V Goriških brdih prevladuje fliš, ki je sprijeta sedimentna kamina in jo gradita pretežno lapor ter peščenjak.
 - C V Slovenski Istri je najbolj razširjena prst jerovica.
 - D V Vipavski dolini in na Krasu pozimi pogosto piha burja z obale proti severovzhodu.
 - E Slovenska obala ima značilnosti riaškega tipa obal.

(2 točki)

22. Imenujte kmetijsko panogo, ki je ob sadjarstvu zelo razširjena v Goriških brdih. Opišite naravnogeografski vzrok, zakaj se ta panoga ni razvila v Brkinih.

Kmetijska panoga:

Opis:

(2 točki)

23. Opišite dva naravnogeografska in dva družbenogeografska vzroka, ki otežujeta nadaljnji razvoj gospodarske dejavnosti, prikazane na sliki 12 v barvni prilogi.

Naravnogeografski vzrok:

1 _____

2 _____

Družbenogeografski vzrok:

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. V kratkem sestavku pojasnite razliko med procesoma ogozdovanja in pogozdovanja. Pri pojasnitvi smiselno uporabite vse zapisane pojme:

pogozdovanje ogozdovanje Kras črni bor

(2 točki)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

15/20

Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

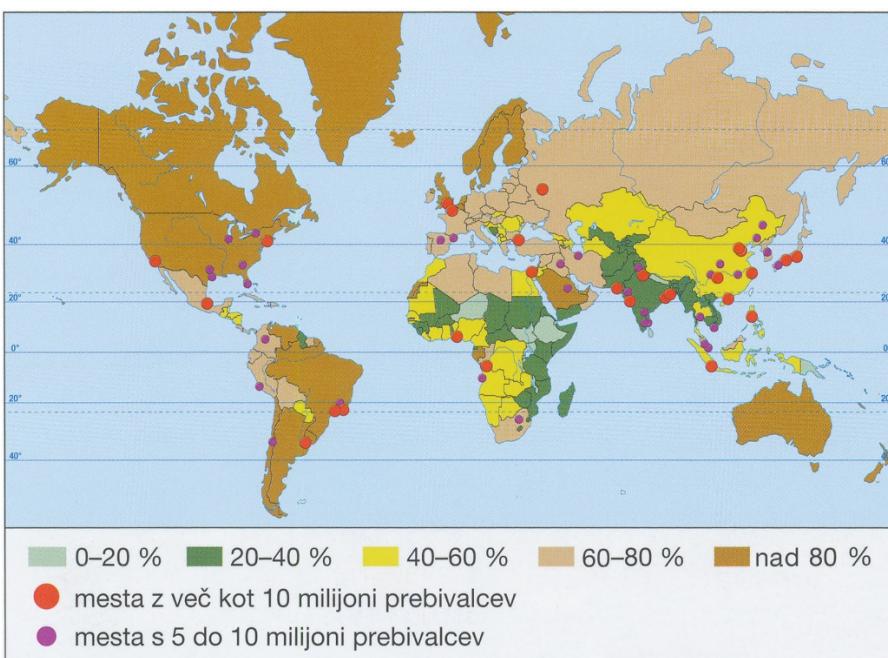
Slika 6

(Vir: www.selectbox.si/place/. Pridobljeno: 3. 8. 2021.)

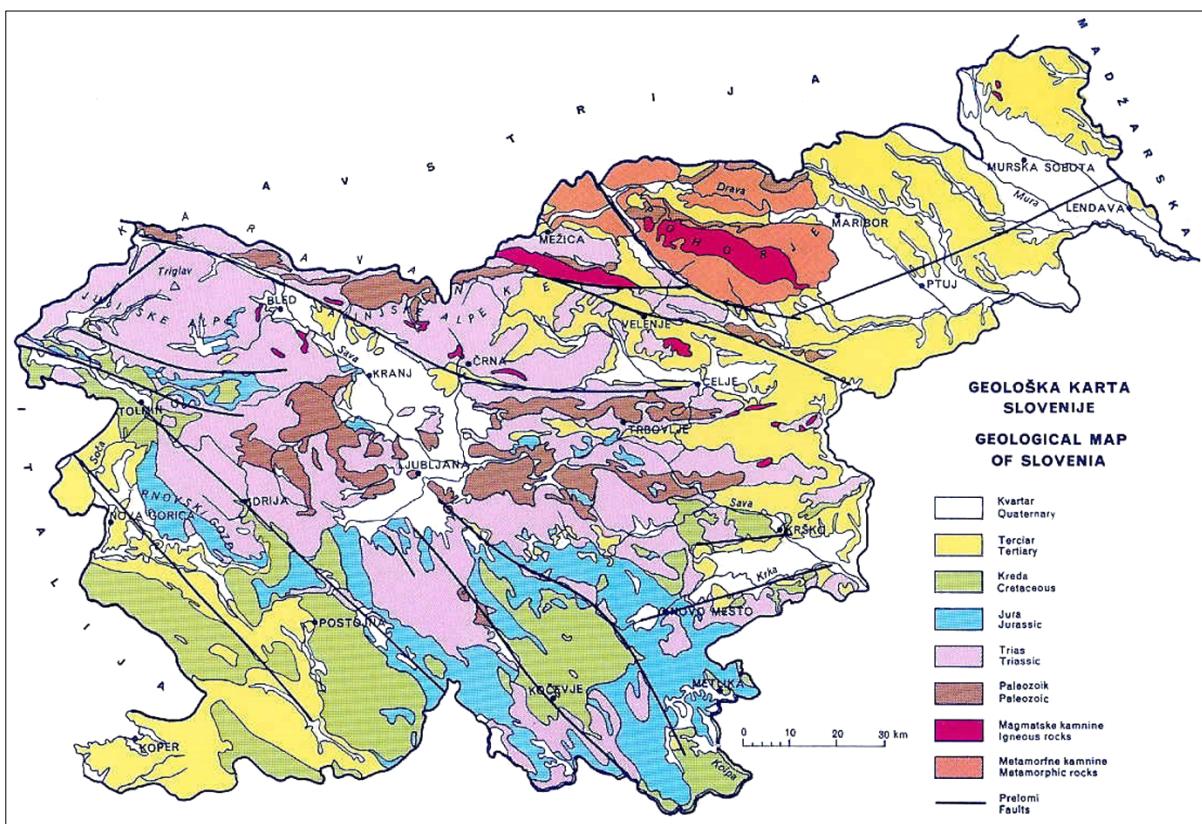
Slika 7

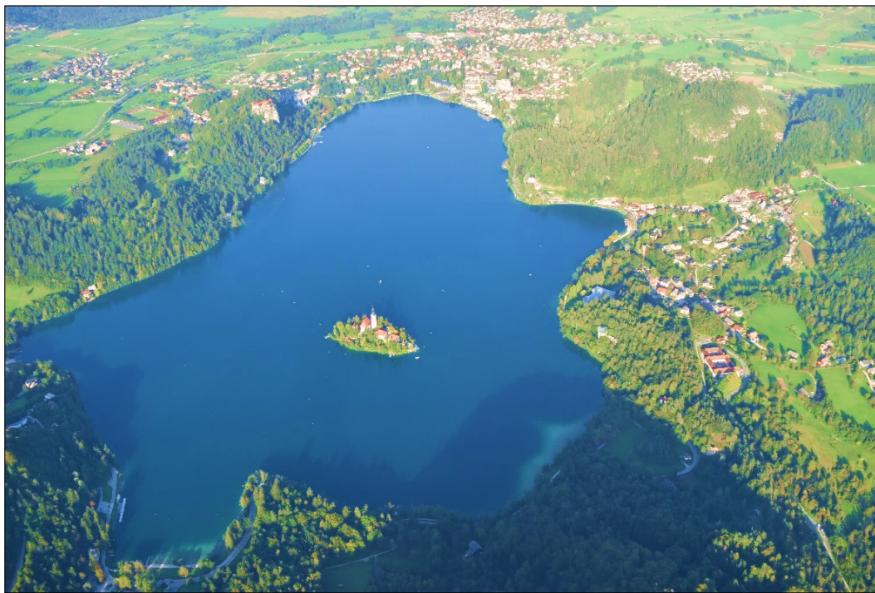
(Vir: <https://old.delo.si/novice/svet/...-se-pripravlja-na-...html>. Pridobljeno: 3. 8. 2021.)

Slika 8: Delež urbanega prebivalstva

(Vir: Baloh, E., in drugi, 2017: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 123. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 9(Vir: www.lokalne-....si/mma_bin.php?id=2016091212111880&src=mid. Pridobljeno: 18. 10. 2021.)**Slika 10**(Vir: www.klancek.si/sites/default/files/datoteke/images/geoloska-karta-slovenije.jpg. Pridobljeno: 18. 10. 2021.)

Slika 11

(Vir: arhiv DPK SM za GEO)

Slika 12

(Vir: www.luka-kp.si/en/terminal/car-and-ro-ro-terminal/#gallery-42475264-1. Pridobljeno: 6. 10. 2019.)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.